ROK XII — № 14

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 LIPCA 1937 ROKU

ACHEMA VIII

Tegoroczna wystawa aparatury chemicznej odbyła się we Frankfurcie nad Menem, w okresie od dnia 2 do 11 lipca. Rozmiary jej przewyższyły znacznie ramy poprzednich wystaw, a nadzwyczajnie staranna organizacja zarówno całej Achemy, jak i poszczególnych stoisk, mogły zaimponować bywalcom wszelkch światowych pokazów i targów. Organizatorzy tegorocznej Achemy nieustannie podkreślali, że jest ona etapem postępu niemieckiego przemysłu chemicznego w ramach czteroletniego planu walki o „wolność gospodarczą" Niemiec.

Zgodnie z ogólną tendencją, panującą obecnie w gospodarce niemieckiej — Achema uwydatniała na każdym kroku możliwość zastępowania importowanych surowców krajowymi materiałami. Odpowiednie propagandowe napisy wyjaśniały doniosłość postępów nietylko pod względem technicznym, ale głównie jako możliwość obejścia się bez importu.

Pod względem tego nastawienia — główny nacisk przy eksponowaniu maszyn i urządzeń był położony na jakość użytych materiałów, z odsunięciem zagadnień konstrukcyjnych na dalszy plan. A więc przede wszystkim — długi szereg stoisk ilustrował postępy dokonane w zakresie stali kwasoodpornych oraz innych metali i stopów, odpornych na wpływy chemiczne i mających najróżniejsze specjalne zastosowanie.

Niektórym metalom (glin, nikiel, rod) i ich licznym stopom poświęcone były znakomicie zorganizowane stoiska, ilustrujące wszechstronne zastosowanie tych materiałów. Między innymi — demonstrowane były stopy odporne na działanie chloru i kwasu solnego. Z wielkim nakładem środków przedstawione były postępy autogenicznego spawania stali, miedzi, mosiądzu, glinu i t. d.

Szeroko potraktowany dział materiałów ceramicznych uwidocznił postępy odporności na temperatury i wszelakie wpływy chemiczne. Na uwagę zasługują wentylatory z akcesoriami, wykonane z kamionki oraz kamionkowe propellery. Ciekawe były tygle i rury ceramiczne, przeznaczone do prac laboratoryjnych, a wytrzymujące temperaturę do 2000°.

Stałe postępy w zakresie nowych odmian szkła znalazły dokładne odbicie na wystawie, a urządzenia z topionego kwarcu do stężania kwasu siarkowego i kondensacji kwasu solnego były jednymi z najbardziej efektownych eksponatów.

Aczkolwiek demonstrowano wiele nowych materiałów, używanych w aparaturze chemicznej, to należy podkreślić, że i „dawne" materiały bynajmnej nie są zarzucone. Oprócz więc szkła i porcelany, które zjawiają się wciąż w nowych gatunkach, można było we Frankfurcie zobaczyć postępy stosowania drewna, w szczególności w zakresie zastępowania drewna egzotycznego — zwykłymi gatunkami drewna niemieckiego.

Zwyczajnym dorocznym — oprócz ogólnego przedstawienia chemicznych urządzeń, maszyn i aparatów — wystawa zawiera jeden dział specjalny, wysunięty na pierwszy plan. Był nim w roku bieżącym dział mas plastycznych, oraz sztucznych włókien.

Demonstrowano więc odmiany sztucznego kauczuku, wytwarzanego w Niemczech. „Buna" (polimeryzowany butadien) jest odmianą wytrzymującą silne wpływy mechaniczne oraz wyższą temperaturę. Służy między innymi do fabrykacji gum samochodowych; jest sprzedawany również jako „latex". „Perduren" (produkt kondensacji chlorowanych związków alifatycznych z wielosiarczkami sodu) jest analogiczny do wytwarzanej w U. S. A. namiastki („chloroprenu") kauczuku. „Perduren", wprawdzie mało odporny mechanicznie i cieplnie, jest znacznie trwalszy od naturalnego kauczuku na wpływy rozpuszczalników, np. benzolu. Masy plastyczne były wystawione w setkach odmian i gatunków, z dość dokładnym wskazaniem metod fabrykacji i materiałów wyjściowych. Odporność niektórych materiałów (zwłaszcza typu bakelitów) na wpływy chemiczne zrobiła znaczne postępy.

Interesujące było przedstawienie maszyn służących do wytwarzania sztucznych ciętych włókien (t. zw. „Zellwolle") w fabryce „Schwarza" nad Saalą. Włókna, mające na celu zastąpienie wełny, wytwarzane są metodą wiskozową. Zwracała uwagę maszyna służąca do napawania celulozy ługiem sodowym *sposobem ciągłym* (continue).

Achema obfitowała w szereg aparatów i materiałów, mniejszej może doniosłości technicznej, ale działających na wyobraźnię i zaostrzających ciekawość laików. Można wymienić z tego zakresu liczne aparaty samoczynne, rozpoczynające pracę pod wpływem światła, ciepła, dźwięków i t. d.

Sensację wzbudzał t. zw. „Tonizator" przyrząd do przeciwdziałania kamieniowi kotłowemu. Działanie polega na tworzeniu się pola magnetycznego.

Interesujące były płyny, służące do rozdzielania minerałów (oddzielania cennych składników od piasku lub skały). Wymienić można: mrówczan talu, c. wł. 4,06, azotan talowo-rtęciowy, c. wł. 4,7 — 4, 9.

Achema VIII robiła wrażenie wysiłku znakomicie przygotowanego i przeprowadzonego. Była niewątpliwie owocem systematycznej, konsekwentnej i planowej pracy chemików i inżynierów niemieckich. Pod tym względem — musi być przedmiotem zazdrości, a powinna być — wzorem do naśladowania.

KONFERENCJA EKSPORTOWA

W dniach 22 i 23 czerwca odbyła się w Izbie Przemysłowo-Handlowej w Warszawie Konferencja eksportowa pod przewodnictwem Pana Ministra Przemysłu i Handlu, Antoniego Romana. Przysłuchiwali się konferencji p. Wicepremier Inż. E. Kwiatkowski, p. Minister Rolnictwa Poniatowski oraz p. Min. Komunikacji Płk. Ulrich. Konferencja była zakończeniem prac, prowadzonych pod kierunkiem Dyrektora Państwowego Instytutu Eksportowego, p. Mariana Turskiego, mających na celu analizę trudności na które narażony jest eksport polski. Przemówienie inauguracyjne wygłosił Prezes Związku Izb P. H., p. Min. Klarner, następnie zaś wygłoszone zostało kilkanaście referatów poświęconych zagadnieniom organizacji i finansowania wywozu.

Referat poświęcony wywozowi produktów chemicznych wygłoszony został przez p. Dr. A. Marchwińskiego. Na wstępie referent scharakteryzował znaczenie wywozu chemicznego, który zajmuje czwarte miejsce wśród wywozu produktów przemysłowych z sumą około 50 milionów złotych wartości, co stanowi zresztą około 7% ogólnej wartości produkcji chemicznej polskiej.

Cyfry za pierwsze cztery miesiące rb. zdają się wskazywać pomyślny rozwój eksportu, wartość wywiezionych produktów jest bowiem o około 35% wyższa w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego. Jednakże warunki sprzedaży zagranicznej są nadal bardzo trudne, konkurencja ostra a ceny niskie. Postulaty eksporterów dadzą się ująć w cztery grupy. Do pierwszej należą postulaty traktatowe. Stan posiadania przemysłu chemicznego w zakresie kontyngentów umownych zagranicą ulega ciągłemu pogorszeniu. Chwila obecna, w której niektóre eksporty polskie zdają się zawodzić, jest szczególnie wskazana do uwzględnienia postulatów chemicznych. Do drugiej grupy należą postulaty natury organizacyjnej, które dadzą się streścić w żądaniu zapewnienia stałości i indywidualizacji pomocy. Trzecią grupę stanowią postulaty dotyczące eksportowych taryf kolejowych, wreszcie do czwartej należy żądanie uproszczenia formalności przy eksporcie, w szczególności w zakresie zgłoszeń wywozowych, oraz żądanie ułatwień podatkowych dla domów eksportowych polskich, które wydatnie przyczyniają się do rozwoju eksportu chemicznego. Referent poparł postulaty te szeregiem przykładów.

W dyskusji zabrał głos p. Inż E. Trepka, podkreślając szczególnie zróżniczkowany charakter wywozu chemicznego, stwarzający specyficzne trudności oraz podnosząc, że eksport jest jedną tylko z funkcyj produkcji — że zatem spokojne warunki produkcji, trwałość porozumień międzyprzemysłowych stanowi również okoliczność bezpośrednio wpływającą na eksport.

W przemówieniu po zakończeniu konferencji p. Minister Przemysłu i Handlu przyrzekł staranne zbadanie i uwzględnienie w miarę możliwości zgłoszonych postulatów, zaznaczając szczególną doniosłość eksportu jako istotnego czynnika bilansu płatniczego — dla całości interesów polskiego gospodarstwa narodowego. Przebieg obrad konferencji opublikowany zostanie w osobnym wydawnictwie.

TARGI WSCHODNIE

XVII Targi Wschodnie odbędą się w roku bieżącym w okresie od dn. 4 do 16 września r. b. W tym samym czasie obradować będzie we Lwowie I Kongres Inżynierów Polskich. Uczestnicy Zjazdu niezawodnie zwiedzą Targi Wschodnie, wskutek czego będą one stanowiły bardzo dogodną okazję do zapoznania inżynierów i techników z całej Polski z najnowszymi zdobyczami w dziedzinie produkcji i współczesnych metod wytwórczości.

Zorganizowane w tym celu w ramach XVII Targów Wschodnich osobne Targi Techniczne składać się będą z 3-ch grup: budowlanej, drogowej i ogólnotechnicznej. Grupa ogólno-techniczna obejmuje wszystkie dziedziny polskiej wytwórczości przemysłowej, a wśród nich również sekcję przemysłu chemicznego.

Zwracamy uwagę zrzeszonych przedsiębiorstw chemicznych na pożytek wzięcia udziału w tegorocznych Targach Wschodnich. Ponieważ zaś zgłoszenia wystawców następują bardzo licznie, przeto wskazane jest zarezerwowanie miejsc wystawowych zawczasu. Bliższych informacji udziela i zgłoszenia przyjmuje Izba Przemysłowo-Handlowa we Lwowie, ul. Akademicka 17.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Związek zgromadził w drodze ankiety i przesłał Radzie Traktatowej postulaty kontyngentowe do rokowań z *Grecją*.

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (NNr. 18 i 19 „Informatora Eksportowego").

Finlandia. Podwyższenie stawek celnych na makuchy.

Turcja. Wprowadzenie przywozu bezcłowego surowców potrzebnych do fabrykacji cukru: m. innymi hydrosulfitu, ultramaryny, sody i kwasu siarkowego.

Włochy. Wszystkie towary polskie, objęte listą kontyngentową układu polsko-włoskiego z dnia 18 maja r. b., dopuszczone są do przywozu do Włoch jedynie na podstawie licencyj, wydawanych przez Ministerstwo Finansów.

Wszystkie towary polskie, importowane w granicach kontyngentów przyznanych Polsce, podlegają systemowi licencyj. Procedura wydawania licencyj przedstawia się następująco:

Podsekretariat dla Handlu i Walut, przesyła listę kontyngentów Konfederacjom przemysłowej i handlowej, które z kolei dzielą tę listę według nomenklatury towarowej i przesyłają podległym im Federacjom branżowym (n. p. Federacja zootechniczna, zbożowa, przetworów chemicznych itd.). Federacja branżowa po otrzymaniu kontyngentu ogólnego na dany towar, dzieli ten kontyngent pomiędzy firmy sobie podległe, wyznaczając im zasadnicze kontyngenty w zależności od udokumentowanej działalności importowej w r. 1934, względnie ich potrzeb istotnych. Listę firm wraz z dokonanym pomiędzy nie podziałem danego kontyngentu ogólnego, Federacja przesyła do Podsekretariatu dla Handlu i Walut, celem jej zatwierdzenia, po czym Podsekretariat listę tę odsyła bezpośrednio już do Ministerstwa Finansów, które wydaje odnośne licencje. Udzielone pozwolenie Ministerstwo Finansów odsyła do danej Federacji, która je z kolei rozsyła firmom, jakie o ich otrzymanie występowały.

Licencje wydawane będą począwszy od 1 lipca 1937 na okres półroczny z tym jednak, że w ciągu pierwszych trzech miesięcy nie może być zużyta więcej niż połowa wartości licencji. Tego rodzaju warunek nie odnosi się do towarów sezonowych, dla których ważność i wartość licencji jest z góry przewidziana.

KRONIKA

Dn. 2 lipca r. b. do wiernych rąk Związku zostało złożone ósme „pismo zapieczętowane". Mianowicie Dr. J. Kronman złożył pismo p. t. „Ulepszony, zapobiegający podrywaniu osadów sposób wirowania na wirówkach typu laboratoryjnego".

Pismo to zostało zarejestrowane pod Nr. 8 pism zapieczętowanych, składanych w Związku Przemysłu Chemicznego.

Dnia 23 czerwca r. b. odbyło się w lokalu Związku wspólne posiedzenie Sekcji Pracy i Sekcji Bezpieczeństwa Pracy Związku. Po wysłuchaniu sprawozdania p. Inż. E. Trepki z Sesji Międzynarodowej Organizacji Pracy w Genewie w sprawie 40-godzinnego tygodnia pracy w przemyśle chemicznym, zebrani rozpatrywali projekt podziału przedsiębiorstw na kategorie w zależności od stanu organizacji bezpieczeństwa pracy, oraz zapoznali się z zagadnieniem obrony przeciwlotniczej w fabrykach chemicznych.

Dn. 1 lipca r. b. odbyło się posiedzenie likwidacyjne Rady Traktatowej Samorządów i Organizacyj Gospodarczych w Polsce. W związku bowiem z powołaniem do życia Rady Handlu Zagranicznego, zaszła potrzeba likwidacji Rady Traktatowej i powołania na jej miejsce Komitetu Traktatowego Rady Handlu Zagranicznego. Oba przeto zebrania — likwidacyjne i konstytucyjne — odbyły się równocześnie. Aczkolwiek pod względem faktycznym nie ulega zmianie dotychczasowa niezmiernie pożyteczna działalność instytucji traktatowej, to jednak zmiana formalna pozwoliła na ocenę dotychczasowej 5-letniej działalności Rady Traktatowej. Zebrani na posiedzeniu dn. 1 lipca r.b. dali wyraz poglądowi, iż działalność ta była nad wyraz pożyteczna dla przemysłu i całego życia gospodarczego Polski, dając możność bezpośrednich kontaktów z polskimi delegacjami oficjalnymi, podczas wszystkich w ubiegłym 5-leciu prowadzonych rokowań handlowych. Działalność Rady Traktatowej znalazła też pozytywną ocenę czynników rządowych, które z reguły zwracały się do Rady o opracowanie materiałów, formułowanie opinii i t. d. Szczególne zasługi przy organizacji i wszechstronnej działalności Rady Traktatowej ponieśli: Prezes Rady, p. Dr. Paweł Minkowski i Dyrektor Rady, p. Dr. Władysław Rasiński, którym też zgromadzeni na likwidacyjnym zebraniu wyrazili słowa uznania i podziękowania.

Na przewodniczącego Komitetu Traktatowego Rady Handlu Zagranicznego powołany został dotychczasowy Prezes Rady Traktatowej, p. Dr. P. Minkowski, a kierownictwem agend Komitetu zajmować się będzie Dyrektor Rady Handlu Zagranicznego, p. Dr. W. Rasiński. Kierownictwo to zapewnia więc ciągłość prac na odcinku traktatowym — co wszak jest najgorętszym życzeniem sfer gospodarczych.

W okresie od dn. 4 — 7 lipca r. b. odbył się we Lwowie XV Zjazd Lekarzy i Przyrodników Polskich. Zjazd obesłany był bardzo licznie, z wyraźną jednak przewagą elementu lekarskiego. Brak był natomiast prawie zupełny chemików, co się uzewnętrzniło nie dojściem do skutku obrad sekcji chemicznej w drugim dniu obrad. Nasuwa wątpliwości w organizacji Zjazdu rozbicie tematów chemicznych na dwie sekcje: chemiczną i farmaceutyczną. Wskutek tego tematy typowo chemiczne (np. prace syntetyczne nad antypiryną, parazolochinolinami, tyraminą i t. d.) trafiły do sekcji farmaceutycznej. Było by do życzenia, aby na przyszłość organizatorzy Zjazdu łączyli w jednej sekcji obrady nad zagadnieniami chemicznymi i chemiczno-farmaceutycznymi.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 47 z dn. 26 czerwca r. b. ogłoszone zostało pod poz. 365 nowe rozporządzenie o zniżkach celnych.

Rozporządzenie to wprowadza 90%-ową zniżkę celną — za zezwoleniem Min. Skarbu — na celulozę, oraz rozszerza bezcłowy przywóz braunsztynu w proszku również do fabrykacji półproduktów organicznych i barwników syntetycznych.

W Dz. Ust. Nr 49 z dn. 1 lipca r. b. ogłoszone zostało pod poz. 379 rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej o uznaniu niektórych substancyj i przetworów odurzających za wywołujące szkodliwe skutki dla zdrowia. Rozporządzenie to kasuje poprzednie przepisy w powyższym zakresie.

CENY NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW CHEMICZNYCH W/G NOTOWAŃ FIRMY EDWARD GRONIOWSKI W WARSZAWIE, Srebrna 16.

	Cena w zł. za 1 kg.
Ałun chromowy	0.32
Ałun krystaliczny	0.55
Antychlor krystaliczny	0.41
Biel cynkowa	0.85
Biel ołowiana	1.60
Boraks krystal.	0.90
Cerezyna biała II gat.	1.80
Cerezyna żółta	1.70
Chlorek magnezu	0.28
Chlorek baru	0.70
Chlorek cynku 98/100%	1.20
Chlorek wapna	0.40
Chlorek wapnia	0.28
Dwuchromian potasu	1.90
Dwuchromian sodu	1.65
Degras orygin. Stadlera Moelon I	1.35
Dekstryna biała	0.67
* Esencja octowa 80%	2.70
Emetyk	6.50
* Formalina 40%	1.70
Fosforan sodowy 3' zasadowy	0.90
Fenol krystal.	3.10
Fluorek sodu	2.—
Glukoza nieskażona	0.70
Kaolina	0.14
Kreda zwykła szlamowana	0.08
Kreda ch. cz.	0.55
Kalafonia krajowa	0.72
Kalafonia amerykańska „Hercules" N. jasna	1.40
* Kwas octowy 30% techn.	1.—
Kwas mrówkowy	2.35
Kwas mlekowy 50%	1.40
Kwas mlekowy 80%	2.40
* Kwas fosforowy chem. czysty	3.—
* Kwas fosforowy techniczny	2.40
Kremotartar	2.60
Kwas cytrynowy	4.60
* Kwas solny techn.	0.15
Kwas winowy kryst.	4.60
Litopon 30%	0.85
Minia ołowiana 99/100%	1.35
Minia żelazna	0.40
Nadboran sodowy	4.—
Nadmanganian potasu	3.50
Naftalin	0.72
Nigrozyna wodna	7.—
Nigrozyna tłuszczowa	12.—
Olej rycynowy techniczny	1.80
Olej kostny	4.50
Olej turecki 50%	0.85
Olej turecki 80%	1.40
Oropon (bejca dla skór) niem.	1.50
Octan sodu	1.—
Ozokeryt czarny	2.—
Ozokeryt bielony	4.25
Parafina w taflach	1.15
Woda utleniona 30%	3.20
Siarka	0.35
Siarczan glinu	0.24
Siarczan żelaza	0.17
Sól szczawikowa	1.42
Sól glauberska kryst.	0.10
Sól gorzka	0.22
Sadze angielskie	1.30
Tłuszcz z wełny jasny	1.15
Tłuszcz z wełny ciemny	0.75

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i należy rozumieć je za 1 kg loco skład Warszawa, wraz z opakowaniem; ceny za produkty oznaczone gwiazdką należy rozumieć — bez opakowania.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11.